

значение навыков перевода в формировании англоязычной компетенции студентов.

Ключевые слова: перевод устный и письменный, иноязычная компетентность, технические тексты, студенты, качество перевода.

Zarivna O. T. Skills of Translation as Condition of Students' Foreign Capabilities Development of Technical Educational Establishments.

In the article some features of translation and its use in modern conditions is shown, the questions of oral and writing forms of translating materials quality are outlined, and also a role and value of translation skills in students' English-language competence forming is examined.

Key words: translation, foreign competence, technical texts, students, translation quality.

Стаття надійшла до редакції 12.09.2012 р.

Прийнято до друку 28.09.2012 р.

УДК [37.091.12.011.3-051:316.334.55] : 004

М. М. Монастирний

**ФОРМУВАННЯ ІКТ-КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧИТЕЛЯ
СУЧАСНОЇ СІЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ**

Постановка проблеми. Сучасне реформування системи освіти в Україні відбувається в умовах швидкої зміни світогляду, політичних та економічних структур суспільства, побудови незалежної держави і відродження національної культури. Згідно Концепції національної програми інформатизації [1] інформатизація освіти спрямовується на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчального процесу, впровадження комп'ютерних методів навчання та тестування, що дасть можливість вирішувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог. Серед них – розвиток особистості, індивідуалізація навчання, організація систематичного контролю знань, можливість враховувати психофізіологічні особливості кожної дитини тощо. У затвердженій Указом Президента України «Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті», Законі України «Про освіту» наголошується, що основними цілями реформування освіти в Україні є її особистісна орієнтація, розробка і впровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій, які забезпечать підготовку людей високої освіченості й моралі, кваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукомістких та

інформаційних технологій, мобільності та конкурентоспроможності на ринку праці [2; 3].

Державна цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 494) передбачає «створення умов для поетапного переходу до нового рівня освіти» [4].

Одним із шляхів реалізації цієї Програми є удосконалення системи підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у сфері впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес, забезпечення стовідсоткового володіння такими знаннями усіма педагогічними працівниками.

Сучасна концепція компетентнісного підходу в освіті є базою змістових змін щодо забезпечення відповідності освіти запитам і потребам інформаційного суспільства та глобальної масової комунікації. З позицій компетентнісного підходу метою освіти стає розвиток здібності до самостійного рішення проблем в різних сферах і видах діяльності на основі використання соціального досвіду, елементом якого стає і власний досвід навчених. У системі безперервної освіти дорослих компетентність є однією з основних характеристик результативності освіти в ланцюжку понять письменність – компетентність – культура – менталітет.

Виділення ІКТ-компетентностей як окремих складових професійності педагога обумовлено активним використанням ІКТ у всіх сферах людської діяльності, в тому числі і в освіті. У той же час на тепер недостатньо досліджені проблеми формування ІКТ-компетентностей учителів-предметників сільської школи, що не дозволяє у повній мірі використовувати дидактичний потенціал сучасних інформаційних технологій для підвищення якості навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Натепер дослідники не мають одностайної думки щодо поняття ІКТ-компетентностей. Внаслідок цього існують певні розбіжності у трактуванні даного поняття.

Аналіз наукової літератури з проблеми формування ІКТ-компетентностей учителів показав, що дослідники визначають ІКТ-компетентності як інтегральну характеристику особистості, що припускає мотивацію до засвоєння відповідних знань, здібність до вирішення задач в навчальній і професійній діяльності за допомогою комп'ютерної техніки і володіння прийомами комп'ютерного мислення. Формується вона як на етапі вивчення комп'ютера, так і на етапі його застосування як засіб подальшого навчання та професійної діяльності і розглядається як одна з граней особової зрілості (П. Беспалов); сукупність знань, умінь і досвіду діяльності, причому саме наявність такого досвіду, є визначальною по відношенню до виконання професійних функцій (А. Єлізаров); здатність індивіда вирішувати

навчальні, життєві, професійні задачі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (М. Лебедєва, О. Шилова); мотивацію, потребу й інтерес до отримання знань, умінь і навичок у галузі технічних, програмних засобів й інформації (Н. Насирова); як готовність і здатність педагога самостійно і відповідально використовувати інформаційні технології у своїй професійній діяльності (Л. Горбунова, А. Семибратов).

Українськими вченими також було розкрито зміст ключових компетентностей під час застосування інформаційних і комунікаційних технологій (М. Жалдак, Н. Морзе, О. Овчарук та ін.). Вони передбачають здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства.

Узагальнюючи наведені визначення, можна стверджувати, що ІКТ-компетентності учителів – інтегральні утворення особистості, які базуються на знаннях, уміннях, навичках та способах діяльності стосовно інформаційно-комунікаційних технологій (пошук інформації, її обробка і організація, управління і аналіз, створення і розповсюдження) та дозволяють ефективно вирішувати професійні завдання. А саме:

- здійснювати збір, обробку, передачу, збереження необхідного інформаційного ресурсу, створювати власний інформаційний ресурс з метою автоматизації процесів методичного та наукового забезпечення навчального процесу;
- створювати, знаходити, оцінювати, впроваджувати у навчальний процес електронні видання освітнього призначення та використовувати й адаптовувати до потреб конкретного навчального процесу інформаційні ресурси освітнього призначення мережі Інтернет;
- організовувати взаємодію між учасниками навчального процесу і інтерактивним засобом, що функціонує на базі засобів ІКТ;
- розробляти, використовувати та адаптувати існуючі психолого-педагогічні діагностичні методики контролю і оцінки рівня знань учнів, їх просування в навчанні;
- організовувати використання ІКТ в умовах навчально-виховного процесу в школі в аспектах, що відображають особливості конкретного навчального предмету.

Слід зазначити, що проблемам та особливостям ІКТ-компетентностей учителів присвячена низка науково-методичних розробок, зокрема:

- «Структура ІКТ-компетентности учителей. Рекомендации ЮНЕСКО» (UNESCO ICT Competency Framework for Teachers, или ICT-CFT) «ставит своей целью помочь каждой стране разработать всеобъемлющую стратегию и рекомендации в области ИКТ-компетентности учителей, что должно

рассматриваться как значимая составная часть генерального плана информатизации образования» [5];

- Програма Intel® «Навчання для майбутнього» - найбільша спільна ініціатива Міністерства освіти і науки України, Інституту інноваційних технологій та змісту освіти МОН України, ЦППО АПН України, ОППО, ОУОН ОДА та корпорації Intel щодо перепідготовки педагогічних кадрів з ІКТ та новітніх педагогічних технологій, яка уможливило підготовку школярів до економіки знань XXI сторіччя та надає їм необхідні навички [6];
- Програма сертифікації Microsoft заснована на практиці та перевіряє готовність вирішувати реальні задачі, поєднує оцінку як теоретичних знань, так і практичних навичок роботи з технологіями [7];
- Програма інформатизації освіти 100% та завдання щодо підвищення кваліфікації вчителів на 2011-2012 н.р. (автор Морзе Н.В.) що передбачає три рівня реалізації цього напрямку [8]:
- базовий рівень – «для себе» (2011 рік - сертифікація вчителів з ІКТ-компетентностей);
- другий рівень – «для учнів» (2011-2012 роки - створення е-контента, підвищення кваліфікації керівників);
- третій рівень – «для інших учителів» (2011-2013 роки - ТАО (Teaching Advanced on-Line))

Формування цілей статті. Мета статті – розглянути психолого-педагогічні чинники впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій.

Виклад основного матеріалу. ІКТ-компетентність заслуговує на особливу увагу тому, що саме вона дає можливість особистості бути сучасною, активно діяти в інформаційному середовищі, використовувати найновітніші досягнення техніки в своїй професійній діяльності. Слід відмітити, що майже всі науковці виділяють цю компетентність як обов'язкову складову професійної компетентності педагога. Важливість формування ІКТ грамотності населення, створення неперервної системи підвищення кваліфікації в галузі ІКТ чітко відображена в Міжнародній програмі ЮНЕСКО «Інформація для всіх», оскільки саме від вчителів залежить розвиток інформаційної культури молоді.

Формування компетентностей людини можна розбити на 4 етапи кожному з яких відповідає певний рівень їх сформованості.

На першому етапі людина комфортно відчуває себе в умовах, які роками сформовані, апробовані особистим досвідом та приносять певні результати. Так, учителі з значним педагогічним стажем та досвідом роками пишуть від руки календарні плани, переписують плани уроків та методичні розробки, а головним знярядям педагогічної праці для них

залишаються дошка та крейда, паперові таблиці та плакати. У той же час сучасні технології дозволяють не тільки використовувати комп'ютерні програми для підготовки до уроку, але й проводити сам урок за допомогою мультимедійних технологій, вести контроль знань та облік успішності тощо. Цьому етапу відповідає **рівень неусвідомленої некомпетентності**.

Аби працівника вивести на другий рівень – **рівень усвідомленої некомпетентності** – необхідно створити умови, які спонукатимуть його поглянути на себе та свою працю із іншого боку, оцінити свій професіоналізм за сучасними критеріями.

Для цього використовуються два основні методи: інформування про існуючі можливості та зміна критеріїв оцінки професійної компетентності педагогічного працівника.

Перший метод задає напрямок професійного розвитку, а другий служить нормативно-правовим поштовхом для усвідомлення необхідності змін у своїй професійній діяльності.

Для переходу працівника на третій рівень – **рівень усвідомленої компетентності** – необхідно створення відповідних умов та реалізація цілей, метою яких є:

1. Подолання психологічного бар'єру в оволодінні новітніми технологіями;
2. Надання практичної допомоги в засвоєнні певних технологій;
3. Адміністративний контроль як фіксація змін у професіоналізмі працівника;
4. Зміна умов праці як запорука необхідності та можливості використання сучасних технологій;
5. Моральна та матеріальна підтримка новаторів.

Зокрема в Металістській ЗОШ I-III ступенів у відповідності до п. 3.18 наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 11.05.2011 року № 436 «Про підготовку до початку 2011-2012 навчального року», листа МОН від 24.06.2011 року № 1/9-493 «Щодо організації навчання вчителів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій» була проведена інформаційно-роз'яснювальна робота із учителями щодо сучасних вимог. На відкритих уроках було продемонстровано форми та методи застосування ІКТ у навчанні, акцентуючи увагу на переваги та здобутки їх використання.

Важливим етапом став цикл практичних занять із учителями «Основи комп'ютерної грамотності».

Найбільш важливим етапом у формуванні ІКТ-компетентності вчителів є фіксація та подальший розвиток отриманих базових навичок як запорука переходу на четвертий рівень – **рівень неусвідомленої компетентності**.

На цьому рівні інформаційно-комунікативні технології вже є невід'ємною частиною професійної майстерності педагогічного працівника і виступають в якості підґрунтя для подальшого розвитку.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На основі проведеного аналізу розроблено циклічну модель формування ІКТ-компетентностей учителів загальноосвітньої школи та розглянуте їх практичне застосування в процесі реалізації Державної цільової програми впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року.

Перспективою подальших досліджень є розробка та впровадження в навчально-виховний процес інформаційних ресурсів та матеріалів на основі Web-технологій.

Список використаної літератури

- 1. Концепція** національної програми інформатизації // Голос України. – 1998. – 7 квіт. – С.10.
- 2. Національна** доктрина розвитку освіти України у XXI столітті // Освіта України. – 2001. – №29. – С. 4 – 6.
- 3. Закон** України «Про освіту». – К.: Райдуга, 1992. – 67 с.
- 4. Державна** цільова програма впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій «Сто відсотків» на період до 2015 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 року № 494.
- 5. Структура** ІКТ-компетентности учителів. Рекомендации ЮНЕСКО // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0021/002134/213475r.pdf>. – Загол. з екрану.
- 6. Програма** Intel® «Навчання для майбутнього» // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iteach.com.ua/>. – Загол. з екрану.
- 7. Програма** сертифікації Microsoft // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.microsoft.com/learning/> – Загол. з екрану.
- 8. Морзе Н.В.** Програма інформатизації освіти 100% та завдання щодо підвищення кваліфікації вчителів на 2011-2012 н.р. // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iteach.com.ua/about/informatyzacia100/>. – Загол. з екрану.

Монастирний М. М. Формування ІКТ-компетентностей учителя сучасної сільської школи

У цій статті розглянуті психолого-педагогічні чинники впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: ІКТ-компетентності, інформатизація освіти, підвищення кваліфікації вчителів.

Монастырный Н. М. Формирование ИКТ-компетентностей учителя современной сельской школы

В статье рассмотрены психолого-педагогические аспекты внедрения в учебно-воспитательный процесс общеобразовательных учебных заведений информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: ИКТ-компетентности, информатизация образования, повышение квалификации учителей.

Monastyrnyy M. M. ICT Competences, Formation of Contemporary Rural School Teachers

The article describes the psychological and pedagogical aspects of introduction in educational process in secondary schools of information and communication technologies.

Key words: ICT competence, education, professional development of teachers.

Стаття надійшла до редакції 03.09.2012 р.

Прийнято до друку 28.09.2012 р.

УДК 373.1, 373.51

В. О. Потієнко, Ю. О. Дорошенко

**ЗАСОБИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ РОЛЬ У
ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
СТАРШОКЛАСНИКІВ**

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку педагогічної науки та шкільної практики особливого значення набуває проблема удосконалення організації навчальної діяльності учнів, зумовлена докорінними змінами в суспільстві. «...Адаптація школи до сучасних умов може здійснюватися шляхом суттєвого оновлення освітніх стандартів, створення нової системи підтримки талановитих дітей, турботи про здоров'я всіх учнів, підготовки сучасних педагогічних кадрів, а також упровадження новітніх технологій навчання на основі інформаційно-комунікаційних технологій. Інформатизацію навчального процесу слід розглядати як провідний напрям підвищення результативності навчального процесу на сучасному етапі розвитку суспільства» [1, с. 3-4]. Інформатизація освіти – це процес забезпечення сфери освіти методологією і практикою доцільного використання нових інформаційних технологій, який дозволяє оптимізувати методи навчання, підвищити якість та ефективність навчання. Цей процес спрямований на пошук нових шляхів удосконалення навчального процесу, на розвиток інтелектуального потенціалу учнів, формування їх